

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

WSZETECZNY

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Chociaż określenie WSZETECZNY jest już mocno przestarzałe i rzadko się pojawia w użyciu, to raczej nie mamy wątpliwości co do jego znaczenia. WSZETECZNY to ‘bezwstydny, rozpustny, nieprzyzwoity’. Skąd taka postać słowa? WSZETECZNY to inaczej „wszech-tyczny”, ‘taki, który wszystkiego się tyka; taki, który wszystkiego dotyka’. Ponieważ nasz przymiotnik nie ma oczekiwanej postaci „wszechtyczny” (tak jak np. wszechmogący, wszechwiedzący czy wszechmocny) tylko krótszą WSZETECZNY, przyjmuje się, że jest on w polszczyźnie dawnym bohemizmem – zapożyczeniem z języka staroczeskiego. W XV-wiecznej czeszczyźnie miał on szersze i bliższe strukturalnemu znaczenie ‘natrętny, bezczelny’ (bo tak postrzegamy kogoś, kto wszystko musi sam zbadać, wszędzie wściubić nos i wszystkiego dotknąć własnym paluchem). Już na gruncie polskim znaczenie ‘bezczelny’ przekształciło się w ‘bezwstydny’, a dalej w ‘nieprzyzwoity’ i ‘rozpustny’.